

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2008/09:45

Stenografiska
uppteckningar
2008/09:45

Fredagen den 11 september

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser

Utrikesminister Carl Bildt

Statsrådet Cecilia Malmström

Återrapport från ministerrådsmöte den 27 och 28 juli 2009

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 14 och 15 september 2009

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 10.00 och jag förklarar sammanträdet öppnat.

Vi ska diskutera allmänna frågor och utrikesfrågor med utrikesministern och EU-ministern. Först ska jag dock anmäla skriftliga procedurer sedan senaste mötet. Vi behandlade A-punktslistan den 4 september kl. 14.00, precis som vanligt, med stöd för regeringens ståndpunkter – ungefär som vanligt. Sedan hade vi skriftligt samråd om gemensam ståndpunkt om Kongo inför regeringsbeslut. Det hade vi i onsdags den 9 september med frist till kl. 16.00 – även detta med stöd för regeringens ståndpunkt.

Då ska vi gå in på allmänna frågor och yttre förbindelser. Ni ser på agendan att det är återrapport från rådsmötet den 27 och 28 juli. En sådan är utsänd. Jag ber er behandla den med sedvanliga rutiner med tanke på hemligstämplar. Det har nyss varit så kallat Gymnichmöte i Stockholm. Det är inom fem arbetsdagar som regeringen ska återrapportera till riksdagen, och det är på gränsen i det här fallet. Men jag vet att utrikesministern kan säga några ord om detta nu när vi ändå är samlade här.

Vi börjar med återrapporten från rådsmötet den 27 och 28 juli, som är utsänd. Är det någon av statsråden som vill säga något om den? Jag finner inte så.

Anf. 2 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag vill ställa en fråga om Iran. Det står i återrapporten att frågan om Iran diskuterades under lunchen.

Vi hade en diskussion inför mötet där statsrådet Cecilia Malmström tog upp att det skulle vara en omfattande diskussion under lunchen med anledning av presidentvalet och efterspelet. Jag skulle vilja höra vad Sverige gjorde för inlägg just med tanke på presidentinstallationen och vår ambassadörs medverkan där. Var det något man diskuterade, det vill säga huruvida EU-ländernas ambassadörer skulle vara med och så vidare? Lade man upp någon strategi för det under lunchen?

Anf. 3 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det är svårt att särskilja de olika sakerna. Frågan om Iran är en av de frågor som jag har haft anledning att syssla med mest. Det gäller framför allt handläggningen av vad vi lite lättsamt kallar konsulära fall – och andra frågor.

På denna lunch hade vi en kort diskussion om detta. Vi berörde också frågan om närvaro vid installationen. Det slutade med att alla från EU-länderna var närvarande vid installationen – med ett undantag. Vi har det som politik oavsett vad man tycker om regimen. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<< Om vi har en ambassadör där ska han vara närvarande – i synnerhet i det här fallet då vi hade synnerligen konkret intresse av att vara i mycket nära kontakt med de iranska myndigheterna för att kunna lösa konkreta fall.

Anf. 4 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag behöver veta: Det här var alltså något man gjorde upp under lunchen, det vill säga att alla kommer att vara med?

Anf. 5 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Inte i sina detaljer. Vi fick olika besked vid olika tillfällen om hur det här skulle gå till. Om jag inte missminner mig hade vi då ett besked från Irans sida som visade sig inte stämma, det vill säga att det skulle vara två olika installationer – vilket det var i och för sig. Jag tror att det blev två i slutändan. Det var en mindre hemma hos den högste ledaren >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<< Sedan hade vi information om att det inte skulle vara något ytterligare i majlis, det vill säga i parlamentet. Det visade sig att det blev det. Då var det väl någon diskussion som ägde rum i något annat forum. Men i princip hade vi som linje – som drevs inte minst av de länder som hade ett starkt intresse av att vi var aktivt engagerade i de konsulära fallen – att vi utnyttjade varje möjlighet till kontakt med de iranska myndigheterna.

Anf. 6 BÖRJE VESTLUND (s):

Jag har en fråga till statsrådet Malmström. Den handlar om utvidgningen och om det som inte står med här men som enligt medierna har kommit fram om Kroatien. Problem har funnits med att Slovenien inte har velat släppa in Kroatien. Jag vill veta hur det gick. Det står här att det skulle lämnas signaler till västra Balkan. Hur gick det med Kroatien?

Anf. 7 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

På mötet den 27 juli diskuterade vi framför allt Island, men man poängterade generellt att det var viktigt att inte tappa tempo eller på något sätt markera att angelägenhetsgraden hade minskat när det gäller västra Balkan. Det gjorde man också i uttalandet. Man diskuterade inte frågan som finns mellan Kroatien och Slovenien. Sverige har, innan vi blev ordförande, tillsammans med trojkan, varit mycket aktivt i att försöka lösa frågan i förhandlingar mellan Slovenien och Kroatien. Sedan körde man fast i slutet av sommaren. Beslutet blev att låta frågan vila under sommaren och tänka över positionerna. Det blev också en ny premiärmi-

nister i Kroatien. Sedan har det förts en del samtal mellan de båda parterna i början av hösten.

Frågan om Slovenien och Kroatien diskuterades inte alls den 27 juli.

2008/09:45
11 september

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Jag gissar att vi kommer till frågan alldeles strax. Den diskuterades på det så kallade Gymnichmötet.

Fler frågor om mötet i juli? Jag finner inte så. Vi lägger rapporten till de hemliga handlingarna.

Då går ordet till utrikesministern för det så kallade Gymnichmötet på Moderna Museet, Vasamuseet med mera i Stockholm. Där vet jag att ni pratade om Kroatien, Slovenien och säkert lite annat också.

Anf. 9 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Nej, det gjorde vi inte! Vad som står i medierna kan vara en återspejling av vad ministrar säger på presskonferenser eller vad ministrar talar om bilateralt med varandra. Om detta vet jag ibland någonting, och ibland vet jag absolut ingenting.

Det informella mötet var ett informellt möte. Vi har en strävan i ministerkretsen att återgå till att göra mötena mer informella än vad de har blivit under senare år. Vi diskuterade dels läget i fredsprocessen i Mellanöstern, dels situationen i Afghanistan. Sedan skulle vi också komma in på lite mer av en diskussion om hur vi ska förstärka EU:s roll som global aktör. Det hann vi egentligen inte riktigt med, men det kommer vi att återkomma till.

Jag har refererat diskussionerna från presskonferensen, så långt de kan refereras egentligen, och de finns på webben.

Anf. 10 JACOB JOHNSON (v):

Om jag är rätt informerad deltog även Turkiets utrikesminister under en dag. Vilka inlägg gjorde han, och hur togs den turkiska frågan upp?

Anf. 11 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det är tradition att företrädarna för kandidatländerna kommer. Vi hade alltså den kroatiska utrikesministern, den turkiska utrikesministern och den makedoniske >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<< utrikesministern med oss under lunchdiskussionen. Jag är självfallet förhindrad att redogöra för vad de sade där, men det är klart att vi diskuterade med Turkiet aktuella gemensamma utmaningar. De centrerade sig rätt mycket runt södra Kaukasien, fredsprocessen i Mellanöstern samt Iran och Afghanistan–Pakistan.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till information och samråd inför det kommande rådsmötet den 14 och 15 september. Vi börjar med de allmänna frågorna. A-punktlistan tar vi, som bekant, sist. Det gäller punkt 3, Förberedelser inför Europeiska rådet den 29 och 30 oktober. Det är i detta skede en diskussionspunkt för vår del. Här ska också Europeiska rådet i juni följas upp i fråga om energiförsörjningstrygghet. Med anledning av just det ska

jag anmäla att vi pratade om energifrågan när vi hade samråd inför Europeiska rådet den 17 juni. Det finns protokoll, med mera. Då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt i frågan. Energifrågan diskuterades också inför energirådet, TTE-rådet, i juni här i nämnden. Även då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt.

Anf. 13 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru ordförande! Det är som ett vanligt septembermöte, som nämnden nu känner till. Vi kommer att diskutera förberedelser inför Europeiska rådets mötet i slutet av oktober. Det gäller bland annat rubrikerna, som jag kort kommer att återkomma till, som finns i det förslag till slutsatser som nu föreligger i sin första form. Vi kommer sedan att ha en längre diskussion om energiförsörjningstrygghet. Det ska inte fattas några beslut, utan det är fråga om ett slags lägesbeskrivning och input i diskussionen som därefter också ska föras till Europeiska rådet.

Jag kommer att informera. Alla vet redan att vi har bjudit in till ett informellt möte, en middag, med stats- och regeringscheferna den 17 september inför förberedelserna för G20-mötet. Det kommer att ske på eftermiddagen och kvällen. Statsministern kommer att komma nästa vecka och informera nämnden inför detta. Jag säger inget mer om det om ni inte har några frågor.

Nu till rubrikerna. De institutionella frågorna är den första rubriken. Där känner nämnden mycket väl till den osäkerhet som finns. Det är folkomröstning i Irland den 2 oktober. Det återstår även en del andra ratificeringar. Den tyska är på väg att lösas. Den polska tror vi kommer – om det blir ett positivt utfall i folkomröstningen i Irland. Den tjeckiska återstår. Det finns en del frågetecken runt detta. Det är inte säkert att allt faller på plats bara för att det har varit folkomröstning den 2 eller den 3.

Vad vi kommer att göra inför och på rådsmötet – naturligtvis blir oktober en mycket viktig månad – är att bedöma hur långt vi har kommit och vilka beslut som kan fattas när det gäller politiska nomineringar och kommissionen. Det ska Europeiska rådet hantera. Statsministern kommer att återkomma inför det mötet, och vi kommer säkert att ha möjlighet att diskutera det innan dess.

Klimatfrågan är en annan oerhört viktig fråga. Det har varit en febril aktivitet under sommaren och hösten. Som nämnden känner till är det en av de absolut viktigaste frågorna för det svenska ordförandeskapet att se till att EU har en gemensam linje, att vi är pådrivande, går i allra första ledet för att få till stånd en överenskommelse i Köpenhamn.

Det här diskuteras inom FN-ramen. Det kommer att vara ytterligare två tjänstemannasammanträden i Bangkok och i Barcelona inför mötet. Det pågår möten i Major Economic Forum. Vi hoppas att klimatfrågan kommer att diskuteras i finansiella aspekter på G20-mötet. Det finns också andra forum.

Det är mycket viktigt att vi i oktober – som inte är det sista skedet – fortsätter att tydligt slå fast EU:s gemensamma linje, vår position, och att vi sänder ett tydligt budskap till våra andra partner. Det gäller inte minst att bekräfta utvecklingsländernas rätt till utveckling och vårt stöd till dem.

Kommissionen lade i går fram ett meddelande med förslag till ståndpunkter om klimatfinansiering. Det är ett utkast som kommer att diskuteras.

ras på såväl Ekofin som miljöministermötet. Vi kommer att ha detta som utgångspunkt. Även här kommer det att finnas anledning att hela tiden återkomma. Det är bara att understryka – det vet ni, ni är kunniga och pålästa i frågan – att detta är en mycket svår fråga. Vi tycker väl inte att våra andra internationella partner än så länge gör riktigt de framsteg vi hade hoppats på. Men ofta i internationella förhandlingar är det fem i tolv det börjar lossna. Nu börjar det närma sig.

Ekonomiska och finansiella frågor är också en punkt. Även om vi skönjer en viss återhämtning i det ekonomiska läget är det fortfarande mycket allvarligt, inte minst på arbetsmarknaden. Vi ser oroväckande siffror när det gäller den stigande arbetslösheten i flera länder. Här kommer naturligtvis utfallet på G20-mötet i Pittsburgh att vara av stor betydelse för våra slutsatser och vägen framåt och hur vi koordinerar vårt agerande för att fortsätta att ta oss ur den ekonomiska krisen. Vi kommer att se över de åtgärder som har vidtagits hittills, det arbete som pågår i Ekofin och på andra områden för att återupprätta finansmarknadens funktionssätt, se till frågor som gäller övervakning och åtgärder för att lindra den ekonomiska krisens effekter på sysselsättningen.

Kommissionen kommer den 23 september att presentera ett lagstiftningsförslag för tillsynen på de finansiella marknaderna. Det kommer naturligtvis att vara en viktig utgångspunkt för diskussionerna mellan det datumet och rådsmötet. Det kommer vi också att ha anledning att återkomma till.

Östersjöstrategin är ytterligare en punkt. Till skillnad från de andra punkterna där det fortfarande finns mycket stor osäkerhet tror jag mig vara säker på att Europeiska rådet kommer att anta strategin på toppmötet. För nämndens information hålls nästa vecka ett stort ministermöte i Stadshuset med hög närvaro. På torsdag och fredag kommer vi att diskutera Östersjöstrategin, också som ett exempel på andra makroregionala strategier inom EU. Vi finner att det finns ett stort intresse inte bara från länder runt Östersjön utan också från andra länder. Det är glädjande. Östersjöstrategin kan ses som ett pionjärarbete för att förbättra samarbete och integration inom EU.

Det kommer också att bli en diskussion om migration. Det är en fråga som har varit mycket central i flera länder under sommaren. Vi har fått rapporter om den stora mängd migranter som har kommit i ofta livsfarliga farkoster med ibland fruktansvärda konsekvenser. Det leder till stor belastning på vissa länder och stor oro för hur man ska kunna hantera detta i sina mottagningssystem.

Rådet sade i juni att man ska vidta åtgärder. De kan naturligtvis inte genomföras omedelbart, utan det är fråga om både kortsiktiga, medellånga och långsiktiga åtgärder för att hantera situationen – som är extremt komplex. Kommissionen kommer i oktober att rapportera vad som har gjorts och vad som är på gång. Det förbereds ett antal rapporter. Jag tror att Tobias Billström kommer runt den 20–21 september att rapportera för nämnden vad som står i kommissionens lägesrapport.

Det brukar bli en diskussion om utrikesfrågor. Vi vet ännu inte riktigt vilka de blir. Det får vi väl anledning att återkomma till.

Det här var de formella punkterna och jag övergår så till frågan om energiförsörjningstrygghet. Det kommer att diskuteras som en separat punkt. Det är en uppföljning från bland annat ett första informellt

rådsmöte som hölls i Prag i januari. Precis i samband med gaskrisen i Ukraina kallade den tjeckiske EU-ministern till ett informellt EU-ministermöte som skulle handla om en mängd olika saker men kom att helt domineras av den här frågan. Därefter har frågan följts upp i flera olika råd med huvudansvar under energirådet. I juni bestämdes det att vi skulle göra en uppföljning från tidigare möten när det gäller arbetet med infrastruktur, förberedelse på energiområdet, inrättandet av krismekanismer och så vidare. Här kommer jag att rapportera vad som har gjorts och vad som pågår. Kommissionen kommer att lämna en rapport om hur långt de har hunnit. Tanken är att alla medlemsländerna ska berätta lite grann om läget i sina länder i dessa frågor – hur långt de har kommit, vad som är de stora problemen, hur de ser på energieffektivitet, energisäkerhet och så vidare. Det har gått ut ett brev som nämnden har fått som ett diskussionsunderlag. Det ska inte fattas några beslut utan det är en allmän diskussion där vi samlar in synpunkter som sedan kan användas i rådsslutsatserna.

Det handlar om implementeringen av återhämtningsplanen, EU:s relationer med tredjeland och en diskussion om möjligheterna till ökad energieffektivisering och åtgärder för att få till stånd en bättre fungerande energimarknad. Det är frågor som har diskuterats och som jag tror att näringsminister Maud Olofsson har rapporterat för nämnden och som också diskuterades på det informella energiministermötet i Åre i juli.

Det här är det som vi har tänkt oss och jag står naturligtvis till förförande för nämndens frågor och synpunkter.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Återrapport från mötet i Åre har vi fått mejlledes. Den efterfrågades i början av sommaren, när vi såg denna högre svenska aktivitet under ordförandeskapstarten. Sådant har skickats till riksdagen precis som vanligt, och det har nämnden fått.

Anf. 15 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Jag skulle vilja fråga om fördraget och folkomröstningen på Irland. Det kommer signaler om att opinionen håller på att svänga tillbaka till nej. Jag undrar om Sverige som ordförandeland kommer att vidta några särskilda åtgärder med anledning av detta.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Jag tar mig friheten att smyga in en egen följdfråga. Jag hade skrivit upp mig på talarlistan i samband med frågan om fördraget.

Kan vi be EU-ministern kommentera just läget i Irland och läget i Tjeckien med anledning av fördragsfrågan?

Anf. 17 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru ordförande! Jag har också läst opinionsundersökningarna. Jag tror i och för sig att det är normalt när valdatumet närmar sig att det blir jämnare mellan de båda sidorna. Det ser man i nästan alla folkomröstningskampanjer – vad det än handlar om. Det är i sig inte så förvånande. Fortfarande tyder allt på att ja-sidan ändå leder, men gapet har minskat något.

Vidtar vi några åtgärder med anledning av detta? Nej, det gör vi inte. Det är irländarnas sak att fatta beslutet. Vi har frågat om vi kan hjälpa till på något sätt genom att till exempel finnas närvarande i debatten. Irland har sagt att de har välkomnat Europaparlamentets nye talman Jerzy Buzek, som var där häromdagen. Margot Wallström har också varit där och deltagit i något större seminarium av något slag. I övrigt har de inte bjudit in oss att komma och delta. Det är upp till dem att bestämma om de vill bjuda in oss. I övrigt är det det irländska folkets beslut att fatta. Vi försöker att hålla en ganska låg profil för detta. De informella diskussionerna om Lissabonfördraget förs med stor respekt för att vi måste avvakta den 2 oktober. Om de röstar ja kommer det att bli ett mycket intensivt arbete under oktober för att få allt med fördraget på plats. Men vi kan inte börja med de förberedelserna riktigt än, även om man har informella diskussioner, av respekt för det irländska folket. Det tror jag att alla respekterar och tycker är viktigt.

När det gäller Tjeckien finns ett osäkerhetsmoment politiskt. Juridiskt har båda kamrarna ratificerat fördraget med god majoritet, mer än vad som krävs i både underhuset och senaten. Det återstår en signatur från presidenten. Han har ännu inte indikerat om och när han tänker göra detta. Jag tror att jag tidigare har nämnt för nämnden att det inte finns någon paragraf i den tjeckiska författningen som reglerar hur länge man kan dra ut på detta. De glömde det när de skrev den nya författningen när landet blev demokratiskt. Det ställer till en del problem.

Det finns också några tjeckiska senatorer som agerar på två fronter. Det gäller bland annat de ändringar i tjeckisk lag som kommer att följa av Lissabonfördraget, som till exempel handlar om att parlamentet ska få större inflytande. Detta har man försökt att skicka tillbaka till författningsdomstolen. Sedan finns det en rörelse som vill skicka allt, hela Lissabonfördraget, till författningsdomstolen.

Det ena verkar man kunna göra. Det kommer att ta några veckor. Men att skicka allt tillbaka till författningsdomstolen är en process som kan ta lång tid. Än så länge har man inte fått ihop de 17 senatorer som krävs för att detta ska vara möjligt. Alla senatorer utom elva röstade för. Då krävs det att hitta åtta som ska gå emot vad de har röstat. Till detta kompliceras frågan av att det är val i Tjeckien. Författningsdomstolen har beslutat att skjuta upp valet, som var tänkt att hållas den 9 och 10 oktober, ytterligare en månad, till 7 och 8 november, och det kan spela in.

Det är ett stort moment av osäkerhet från Tjeckien. Samtidigt har båda kamrarna ratificerat, och regeringen har åtagit sig att göra sitt yttersta för att fördraget, om irländarna röstar ja, ska komma på plats före årsskiftet. Det finns en osäkerhet där. Huruvida det klarnar i oktober eller inte kan jag inte riktigt säga.

Anf. 18 CARINA OHLSSON (s):

Jag har frågor på tre punkter. Jag börjar med klimatfrågan. I medierna har vi kunnat följa att det har varit många möten och att det planeras många möten. Det skulle vara intressant att få höra hur läget känns. Är det några länder inom EU som inte riktigt är med på banan? Vilka är utanför? Vi har många kontakter bland parlamentariker, och det skulle för vår del vara bra att få veta så att vi kan göra det vi kan. Det är lite utanför vad som står i handlingarna.

Sedan var det frågan om EU:s strategi för Östersjön. Det står lite diffust "väntas kunna anta". Ministern sade att det är troligt att det blir så.

Vad är ordförandeskapets roll? Det räcker inte att anta programmet, utan det måste göras något. Det diskuterades på det möte vi hade i riksdagen – ett bra möte. Vi var alla överens om att om vi antar strategin gäller det att göra något så att det blir det goda exemplet. Hur tänker man jobba med det?

Slutligen är det frågan om energiförsörjningstryggheten. Hur känns läget i kontakterna med Ukraina och Ryssland när frågorna diskuteras? Energiförsörjning är ofta en del av konflikten, till exempel södra Kaukasien. Det står att ordförandeskapets mål är att fördjupa relationerna till tredjeland. Jag skulle vilja höra lite mer om känslan av att diskutera dessa frågor om energiförsörjningstrygghet med tredjeland.

Anf. 19 ORDFÖRANDE:

Vad gäller parlamentarisk förankring i andra länder av frågor om klimat med mera, måste jag passa på att påminna regeringen om möjligheten till detta som ges vid Cosacmötet i Stockholm i början av oktober. Till exempel kommer både stats- och miljöministrarna att ha tillfälle att prata klimat så att det hörs i 32 länder.

Anf. 20 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru ordförande! När det gäller klimatfrågan har EU hittills lyckats hålla ihop. Vi vet att det finns nyanser och olika grader av engagemang. Det är ingen hemlighet. Men EU har hållit ihop, och i de möten som har varit hittills har EU verkligen uppvisat en enad linje.

Vi har naturligtvis välkomnat engagemanget hos den amerikanska administrationen det senaste halvåret, men vi har samtidigt konstaterat att vad de har på bordet inte är tillräckligt för att möta de krav som i princip en enad vetenskaplig kår menar behövs om vi ska uppfylla tvågradersmålet.

Låt mig vara öppen och ärlig. Hos andra aktörer, till exempel Kina och Indien, är engagemanget inte tillräckligt.

Vi välkomnar dock den nya japanska regeringens ambitioner. Man har verkligen varit tydlig med att man vill höja ambitionerna på området. Nu är detta nytt och har inte riktigt formerats än. Men i valkampanjen och i uttalanden från den nye premiärministern har man varit tydlig. Det är positivt.

Klimatfinansieringsförslaget kom i går från kommissionen. Det får vi analysera ordentligt. Det är inte heller heltäckande, men det är ett första bidrag till diskussionen.

Än så länge har EU hållit ihop ordentligt. Vi känner att de skillnader som finns inom EU ändå är förhållandevis små jämfört med dem som finns mellan EU och andra aktörer.

Återigen: Det återstår många viktiga möten. Det är trots allt tid kvar till Köpenhamnsmötet. Vi är inte riktigt nöjda med det som har kommit hittills, men vi har naturligtvis inte gett upp att hoppas. Alla insatser som ledamöterna i den här nämnden och i riksdagen kan göra i sina kontakter är förstås mycket välkomna. Här tror jag att det finns ett brett engagemang över partigränserna om hur viktigt det är att nå en överenskomelse i Köpenhamn. Men, som sagt, det kommer inte att bli enkelt.

När det gäller Östersjöstrategin bedömer jag – man ska aldrig vara tvärsäker i sådana här sammanhang – att det är stor chans att målet kommer att antas på toppmötet i oktober. Finessen med att hålla mötet redan i oktober är att det inte finns några politiska skiljelinjer. Där är man överens om att det här är bra. Att anta strategin i oktober innebär att vi redan i november kan sätta i gång med det som Carina Ohlsson efterlyser, nämligen implementeringen. Hela strategin bygger på att olika länder, kommuner och organisationer tar ansvar för olika flag ship projects, som sedan redovisas och följs upp. Det finns tidtabeller, och kommissionen tar ett ansvar. Vi kan sjösätta några av projekten redan före årsskiftet. Vi kan naturligtvis inte visa konkreta resultat vid årsskiftet – det tar lite längre tid – men ändå visa att vi menar allvar och kommer i gång.

På fredag i nästa vecka kommer vi att diskutera detta generellt bland alla 27 medlemsländerna, och de åtta länderna runt Östersjön kommer om möjligt att ha en extra sittning för att bekräfta sitt engagemang i frågan och göra en sista översyn över vilka projekt som finns och hur läget är. Jag har goda förhoppningar att det kan rulla på.

När det gäller energifrågan har EU hela tiden sedan i januari haft mycket intensiva kontakter med Ukraina, och med Ryssland har man samtal. En grupp från EU har varit och tittat och diskuterat med myndigheterna. Man har en gas crisis group som för intensiva dialoger både med tredje part och med EU-länderna för att vi ska stå bättre rustade inför vintern och eventuellt kommande kriser. Man har uppmanats att vidta olika förebyggande åtgärder och så vidare. Det är ett antal direktiv på gång. När Europaparlamentet kommer i arbete igen hoppas vi kunna inleda diskussionerna med dem. Hur mycket vi kan slutföra under ordförandeskapet är fortfarande lite oklart. Det finns ett förslag till reviderad gasförsörjningsförordning och så vidare. Man håller på att utveckla och skärpa early warning systems-mekanismerna för att just snabbt kunna få information.

På toppmötet i Ukraina är detta naturligtvis en viktig fråga, och i de diskussioner som kommer att föras med Ryssland är energifrågan på dagordningen, så det finns en utvecklad dialog kring det.

Anf. 21 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Vi får verkligen hoppas att vi är bättre rustade inför den stundande vintern vad gäller gasfrågan. Men det var inte det jag skulle fråga om, även om det hänger ihop, utan det är det som handlar om energiförsörjningstrygghet. Det är bra att vi ska få någon form av uppdatering om hur långt man har kommit. Det som är allra mest viktigt är kanske hur man ser på energieffektiviseringen. Det nämnde också ministern.

Mot bakgrund av att det just nu pågår en ganska kraftfull kärnkraftsdebatt i Tyskland, med tanke på kärnkraftskramarna som finns i Sverige och den svenska regeringen, och med tanke på förnybar energi och de mål som är uppsatta, är min ena fråga hur den svenska regeringen agerar just i det här förhållningssättet. Egentligen är det lite kopplat till klimatfrågan och Köpenhamn också, utifrån det som gäller att fortsätta att arbeta med förnybar energi med samma kraft som vi har gjort tidigare, eller hur regeringen ser på det.

Min andra fråga handlar om Östersjöstrategin. Oftast när vi pratar om Östersjöstrategin är det kopplat till miljö och utsläpp. Men det finns en annan gemensam nämnare mellan de här åtta länderna, och det är det som har med besöksnäring och infrastruktur att göra. Med tanke på det som ministern säger om makroregionala effekter skulle detta också kunna vara en del.

Därför är min fråga: Hur mycket finns det med runt omkring det som handlar om infrastruktur i Östersjöstrategin? Jag tror att det är oerhört viktigt inför framtiden.

Anf. 22 JACOB JOHNSON (v):

Jag har två frågor med anledning av lägesrapporten om energisäkerheten.

Jag tycker att det saknas någonting i fråga om den planerade rysk-tyska gasledningen, och det är om den svenska regeringen ska göra något inlägg i den frågan med anledning med energisäkerhetsfrågorna.

Sedan har jag en fråga om skrivningarna i lägesbeskrivningen att kommissionen, eller EU, understryker vikten av att priserna på energi anpassas till de internationella priserna, det vill säga att de ska höjas avsevärt internt i Ukraina. Det är väl det frågan handlar om. Hur ser regeringen på den frågan? Vilken framgång kan man tänka sig att man kan få här?

Anf. 23 ULF HOLM (mp):

Jag har egentligen bara två korta frågor när det gäller klimatfrågan. Den har redan varit uppe till diskussion så jag har fått en del svar.

Det förslag som kom från EU-kommissionen i går får man väl ändå se som ett steg framåt, eftersom vi från Miljöpartiet länge har krävt att det är dags att börja redovisa ett första förslag om finansiering. Kommissionen lyssnar, till skillnad från den svenska regeringen.

Jag tror att det är viktigt att nu klargöra att investeringarna i klimat inte ska tas från biståndsbudgeten. Det pågår en hel del diskussioner om det. Jag tror att det är viktigt att regeringen klargör att ordförandeskapets ingång är att det inte ska tas från ordinarie biståndsbudget. Ingången från det svenska ordförandeskapet bör också vara att det är otillräckligt som det ser ut nu och att man borde lägga ribban högre, det vill säga att i-länderna ska göra mer investeringar framöver. Jag tror att det är viktiga signaler som tidigt bör ges från det svenska ordförandeskapet.

Sedan har jag en liten bifråga, och det är om det finns någon diskussion eller något korridorsnack när det gäller det tyska valet om det blir regeringsskifte där, med tanke på att Tyskland är ganska dominerande och är en av våra allierade i klimatfrågan. Det skulle vara bra att få en bakgrund till det och höra om det diskuteras. Det kan ju bli en del komplikationer, positiva eller negativa.

Anf. 24 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Jag tror att det finns en del kärnkraftskramare även i det socialdemokratiska partiet.

Den nationella energimix som olika länder har valt är ingen fråga för EU. Vi har sagt att vi inte ska harmonisera det. Det tycker jag är riktigt. Olika länder har olika förutsättningar. En del har mycket kärnkraft i sin

mix, och en del har ingen kärnkraft alls. En del har olika naturtillgångar, och en del har brist på naturtillgångar och är därigenom otroligt beroende av import. Just den nationella energimixen är en nationell fråga.

Däremot har vi satt upp gemensamma målsättningar om att öka den förnybara energin, precis som Carina Adolfsson Elgestam säger. Jag tycker att det är mycket bra att vi har det. Vi gör vårt yttersta för att uppfylla detta, och det diskuteras.

Vi diskuterar också mycket – och det är kopplat till det förnybara – en effektivisering. Där pågår det just nu en stor debatt som låter väldigt teknisk men som handlar om hus- och byggnadseffektivisering, hur vi utvecklar metoder och analysinstrument för att i nya och gamla byggnader mäta hur vi kan öka effektiviseringen av energi och hur vi kan hitta gemensamma förhållningssätt. Det kommer att komma ett antal förslag och direktiv på det området.

Det här är viktigt. Och det är också viktigt att EU, vad som än händer i Köpenhamn, står fast vid de åtaganden som vi har gjort på europeisk nivå när det gäller andelen förnybar energi i de nationella energimixerna.

Östersjöstrategin är uppdelad i olika målsättningar. Vi lyfter gärna fram, av naturliga skäl, miljöaspekterna eftersom de är så akuta. Men precis som du säger finns det också andra frågor kring Östersjön där det är angeläget att fördjupa samarbetet – utbytet generellt, forskning, infrastruktur, tillgängligheten för regioner. Detta finns också med i strategin.

Det finns problem för Östersjön. Det är väldigt uppdelat i den östra och den västra delen när det gäller infrastrukturfrågorna, och det är naturligtvis någonting att ta tag i. Men det finns ett antal projekt och skrivingar när det gäller att öka tillgängligheten, attraktivitetskraften och så vidare, både näringslivsaspekter och turistaspekter och så vidare. Jag hoppas att det är någonting man kan komma vidare med. Tanken med Östersjön är att lansera några projekt som är konkreta, som har en tydlig tidsplan som vi kan se, och sedan gå vidare hela tiden i detta, men att inte ta sig vatten över huvudet inledningsvis.

Den rysk-tyska gasledningen är ett kommersiellt projekt, som inte diskuteras i de här sammanhangen. I Sverige håller vi på att sammanställa alla remissvar som har kommit, och det är snart klart. Remissvaren kommer att överlämnas till bolaget, och de kommer att få möjlighet att yttra sig över detta. Sedan kommer regeringen att fatta beslut. Det har fortfarande inte fattats beslut i flera andra länder heller, vare sig i Danmark eller i Finland, så det är inte så att Sverige ligger senare än andra. Men detta är inte föremål för återhämtningsplaner eller någonting, utan det ligger i ett parallellt, rent kommersiellt projekt.

När det gäller finansieringen som presenterades i går har vi inte riktigt hunnit analysera den i detalj. Dessutom är den vag på några punkter. Kommissionen snuddar lite grann vid att bygga upp något slags gemensam klimatfond som ett alternativ. Eller också nuddar man när det gäller budgeten vid kategori 4, som är utrikesfrågor, men det specificeras inte alls. Vi måste naturligtvis titta närmare på det och höra hur de har tänkt sig, och föra vidare diskussioner i miljö- och finansministerkretsar.

Jag har också sett mediekommentarer om att det här är otillräckligt, att det är oerhört mycket som krävs. Det är svårt för en vanlig lekman att bedöma vilka kostnader det handlar om. Jag tycker ändå att det är positivt att det finns några siffror på bordet, att vi kan bryta ned dem och att

vi kan utgå från dem och fortsätta diskussionen. I samband med både finansministermötet och det extra stats- och regeringschefsmötet och så vidare kommer frågan att komma upp, som sagt, och det kommer att finnas anledning att återkomma till nämnden i den här frågan.

Det tyska valet är naturligtvis ingenting vi diskuterar officiellt på något sätt, utan vi följer tidningar och analyser, som alla andra. Det är spännande. Det är givetvis ett viktigt val. Tyskland är ett mycket viktigt land från både miljö- och energisynpunkt och i många andra avseenden.

Det är svårt att bedöma och sitta här och spekulera om att det skulle bli några dramatiska konsekvenser för det tyska engagemanget i klimatfrågan. Det tror inte jag, för det finns ett stort folkligt stöd för detta över partigrupperna. I övrigt är det alldeles för tidigt att spekulera om det. Jag tror inte heller att det är så intressant att höra mina tankar kring det.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Jag tycker att det är intressant.

Anf. 26 JACOB JOHNSON (v):

EU-ministern missade min fråga om EU:s påtryckningar på Ukraina att höja sina energipriser och synen på det.

Anf. 27 ULF HOLM (mp):

Jag hade en konkret fråga om EU-ministern inte redan nu kan ge en signal om att klimatinvesteringarna inte ska tas från ordinarie biståndsbudget, att det måste vara en utgångspunkt för det svenska ordförandeskapet att ge den signalen. Det tror jag är mycket viktigt.

Anf. 28 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Jag ber Jacob Johnson och Ulf Holm om ursäkt – det var många frågor på en gång.

Vi för de här diskussionerna inte bara i EU, utan det förs diskussioner med IMF, Världsbanken och alla möjliga med just Ukraina om finansieringen, lager och effektivisering inte minst. Den stora påtryckning som vi har gjort är att om Ukraina skulle genomföra omfattande energieffektiviseringar skulle man kunna dramatiskt minska beroendet av import. Där finns det verkligen siffror och något konkret att ta på.

I övrigt förs det olika samtal i denna fråga. Jag har ingen anledning att kommentera det. Det är väl viktigt att vi visar oss redo att hjälpa till och stötta. Men i grund och botten är det en konflikt och en relation mellan två parter, Ukraina och Ryssland, och det måste de sätta sig ned och reda ut.

När det gäller klimatfrågan och biståndet: Sverige har stora ambitioner inom biståndet på klimatområdet, eftersom detta att säkra klimatfrågan är en viktig biståndsfråga också på det sättet att vi vet att det är de fattigaste länderna som drabbas hårdast av klimatkatastrofen, med klimatflyktingar och försörjningssvårigheter som följd. Det finns ett stort engagemang inom den svenska budgeten, och Gunilla Carlsson som ordförande i klimatkommissionen driver detta.

Det finns redan klimatpengar i den svenska budgeten. Huruvida den ska öka eller minska kan jag inte gå in på här, utan det blir en diskussion

som vi får föra. Men tanken i kommissionens förslag, och i alla förslag som förs fram, är att det ska vara en mycket bred kombination av både offentliga och privata medel och handel. Vad det landar i till slut är det alldeles för tidigt att säga.

2008/09:45
11 september

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Jag har inga ytterligare frågor i dag. Vi lär återkomma, som vanligt, inför Europeiska rådet, inte bara inför Gaerc dessförinnan. För dagen är diskussionen avslutad vad gäller förberedelserna och energifrågan.

Detta är för vår del en mjukispunkt, det vill säga att jag sammanfattningsvis säger att jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i dessa frågor.

Vi går över till punkt 4, Utvidgningen. Den punkten lär vara struken, men det finns politiska skäl att fråga varför. Vi får se om det är EU-ministern eller utrikesministern som vill svara.

I det här huset har vi en mycket bred enighet om vikten av utvidgningsfrågan. Den står också med i ordförandeskapets program. Samtidigt vet vi att inte alla tycker som vi ännu.

Finns det politiska skäl till att frågan är struken och hur kan i så fall regeringen kommentera läget i utvidgningsfrågan som ju är angelägen, om än problematisk?

Anf. 30 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Utvidgningsfrågan är dels den stora politiska frågan om utvidgningsförhandlingarna som vi för framåt, dels frågan om när det krävs tekniska beslut. Vi har helt enkelt inget behov av ett tekniskt beslut vid det här mötet.

Jag återkommer till det.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

I underlagen inför detta stod det att det skulle kunna fattas beslut om Albanien nu. Var det tekniskt omöjligt eller politiskt?

Anf. 32 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det är tekniskt inte klart för det. Vi återkommer till det.

Anf. 33 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Jag har en fråga med anledning av utvidgningen.

Martti Ahtisaari var i riksdagen i veckan och presenterade sin rapport. För Sveriges del var det väl inga förvånande synpunkter. Det som var fantastiskt var väl att olika länder som Tyskland och Frankrike kunde ena sig i rapporten.

Jag undrar vad som kommer att hända med detta. Det är ju en jättekänslig fråga. Man tryckte just på titeln *Turkey in Europe* och *Breaking the Vicious Circle* som det viktigaste.

Vad tar Sverige för initiativ i detta?

Anf. 34 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Detta är en diskussion som jag gärna för, men vi är nu rätt långt i utkanten av en koncentration för vad vi ska göra på Gaerc på måndag och tisdag.

Svaret när det gäller Turkiet är: Ingenting. Frågan är inte aktuell just nu.

Jag tycker att det var en mycket bra rapport. Jag rekommenderar den högeligen till läsning.

Som jag sade till Martti är det lite preaching to the converted att åka till Stockholm, men det var i alla fall bra att han kom.

De framträdde på Utrikespolitiska Institutet och de träffade riksdagen. Det är bra att ta del av argumentationen. Jag underströk med stor tydlighet för hela gruppen att vi gärna ser besök i Stockholm men att vi såg en intensifierad reseverksamhet för gruppen i något andra länder, utan att specificera dem, som mer angelägen.

Vi kommer att återkomma till Turkietfrågan när vi har anledning att fatta beslut.

Anf. 35 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Jag tycker att man kan se det som att de hämtade mod inför sin resa till Cypern.

Anf. 36 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det kan man möjligen säga. De hade ett antal andra huvudstäder, som jag inte ska nämna, på programmet innan dess. Jag försökte att ge dem ryggrad även inför de besöken.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Tack för informationen i utvidgningsfrågan. Vi i detta rum är överens om att det är angeläget att frågan behålls på agendan.

Vi kan bara önska regeringen lycka till.

Ahtisaaris rapport har vi alla här fått. Den rekommenderas till läsning.

Då lämnar vi tyvärr utvidgningsfrågan för dagen.

Vi tackar EU-ministern med medarbetare för i dag och fortsätter med de externa frågorna.

Först på den agendan står det Afghanistan. Det finns slutsatser i den blå mappen i dag, men det är A-punkter i den mappen. De största politiska frågorna kommer att behandlas i diskussionsform. Den första är Afghanistan.

Jag ska anmäla att senast vi behandlade den frågan i nämnden var i juni inför Europeiska rådet som antog ett uttalande som en bilaga till sina slutsatser om Afghanistan.

Den behandlades mer i sak den 20 februari och då fanns det stöd för regeringens då angivna upplägg inför fortsatta förhandlingar i frågan. Nu ska frågan diskuteras av utrikesministrarna. Jag lämnar ordet till utrikesministern.

Anf. 38 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag är lite famlande. På det här mötet har vi några konkreta uttalanden. De tas väl relativt rutinartat. Jag antar att vi tar dem senare. Det gäller alltså Honduras och Sudan. Finns det på dagordningen på ett eller annat sätt?

Det kunde vara bra om vi fick med dem i sammanhanget.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

De står på A-punktlistan. De ligger i mappen i textform. Vi kommer att kunna ställa frågor om dem.

Anf. 40 Utrikesminister CARL BILDT (m):

När det gäller Afghanistan kommer det att bli en diskussion. Det finns ingen anledning att fatta några beslut. Vi har haft slutsatser om detta tidigare.

Vi gjorde ett uttalande från ordförandeskapet så sent som i går. Det var framför allt fokuserat på det som är det viktiga just nu, det vill säga valprocessen som vi följer med stor noggrannhet. Jag har varit i Kabul två gånger de senaste fem veckorna, eller något sådant, för att kunna följa processen så nära som möjligt. Det har också samband med den fortsatta politiska utvecklingen i landet.

Valen kunde genomföras den 20 augusti med fler vallokaler öppna än vad vi kanske hade trott. Det var provinsval, och det var framför allt presidentval. Nu pågår en relativt kontroversiell och mycket komplicerad process att sammanställa och sammanräkna detta val.

Som jag har förklarat i andra sammanhang går ett val i Sverige till så att man lämnar rösterna och allt är räknat och klart några timmar senare. Sedan går man och gråter eller skrattar, beroende på tycke och smak.

I det här fallet är det mycket mer komplicerat. Bara att samla ihop och räkna rösterna är en i det landet utdragen process. Till det kommer att vi har satt upp ett system med två myndigheter. Vi har en så kallad oberoende valkommission som är tillsatt av president Karzai. Det är alltså en politiskt tillsatt valkommission. Den ansvarade för genomförandet av valet. Den har en relativt stor stab som vi delvis har varit med att finansiera utbildningen av. Den allmänna bedömningen är väl att staben fungerar på ett integert och kompetent sätt. Det kan finnas frågetecken när det gäller hur oberoende kommissionen är.

Men det viktiga är att det finns ytterligare en instans, nämligen den så kallade valprövningsnämnden eller vad vi ska kalla den – Electoral Complaints Commission. Den är sammansatt av tre internationella representanter och två afghanska representanter. De har möjlighet att överpröva. Det är den processen som nu pågår.

Först ska alltså IEC successivt redovisa resultat. De har ännu inte redovisat slutresultat av sin version av sammanräkningen. Det kommer väl att inträffa inom loppet av de närmaste dagarna.

Därefter har det kommit in ett mycket stort antal klagomål till ECC. Det finns olika uppgifter, men jag skulle vilja säga att antalet seriösa klagomål ligger i storleksordningen 700. En del av dem är serieklagomål eller klagomål på samma sak. Det kanske drar ned siffran något. Det spelar inte så stor roll. Det är alldeles uppenbart att det har förekommit betydande valfusk på ett antal områden.

Det som pågår är att ECC ska tvätta valresultatet från grovt valfusk. Det är en både tidsödande, tekniskt komplicerad och politiskt känslig process. Den pågår nu. Exakt hur lång tid det kommer att ta och vilka politiska konvulsioner som vi har i anslutning till det återstår att utreda. Det är känslig materia som kräver nästan daglig omsorg från det internationella samfundet.

Det råder väl ingen tvekan om att Karzai fick fler röster än den huvudsaklige utmanaren Abdullah, men den avgörande frågeställningen är om han fick mer eller mindre än 50 procent, det vill säga om det ska utlösa en andra valomgång.

Jag vill inte uttala mig på den punkten men jag vill säga att en andra valomgång inte är alldeles lätt att föreställa sig.

Det hindrar inte att en andra valomgång på ett eller annat sätt får genomföras om han kom under 50 procent. Att genomföra den kräver nya förberedelser. Det kommer säkert att innebära att säkerheten blir ännu mer besvärlig än den var. Det kommer sannolikt att leda till ett ännu lägre valdeltagande. Man ska nog inte överskatta förutsättningarna för att garantera att det blir friare från valfusk.

Till detta kommer att Afghanistan är ett bergigt land som delvis ligger högt. Det innebär att vintern anländer tidigare där än till Sverige. I de mer väglösa delarna av landet börjar det i praktiken någon gång i oktober att bli omöjligt att genomföra ett val av mer ordnat slag.

I detta ligger att vi har en del svårigheter att hantera i Afghanistan i den politiska delen. Det är väl det som kommer att bli föremål för diskussionen i det här konkreta fallet på tisdag. Det blir en fortsättning på den diskussion som vi hade på Gymnich om det förstärkta politiska, civila och ekonomiska engagemanget från Europeiska unionens sida. Vi har gjort en sammanställning av hur mycket vi gör. Vi gör väl i storleksordningen 1 miljard euro om året i olika bistånds- och hjälpinsatser. Huruvida det är optimalt i varje tänkbar del kan man säkert diskutera. Biståndskoordination är något som alla talar om men få ägnar sig åt.

Vi försöker nu titta på detta ur EU-utgångspunkt för att se vad vi kan göra bättre och vad vi kan göra mer för att hjälpa de politiska, civila och ekonomiska funktionerna i landet.

Vi kommer att gå in i en politiskt känslig period även efter det att vi på ett eller annat sätt kommer ur den här valperioden med en ny afghansk regering. Det kommer att ta sin tid. Presidenten – omvald eller nyvald – ska nominera en regering. Den ska godkännas av det afghanska parlamentet. Det är inte som i Sverige där man bara godkänner statsministern.

I Afghanistan finns ju ingen statsminister. Det är presidenten som styr med statsråden. Varje enskilt statsråd måste godkännas av parlamentet. Det kan ta tid att få en ny afghansk regering på plats. När den finns på plats ska vi självfallet gå in i en intensiv dialog med den om det reformprogram som vi vill att de ska utarbeta och som vi sedan ska stödja från FN:s, EU:s och USA:s sida. USA är ju den stora civila biståndsgivaren. Om vi talar om ca 1 miljard euro om året ligger amerikanerna på 4–5 miljarder euro om året när det gäller de civila biståndsinsatserna.

Längre fram förekommer också diskussioner om olika typer av internationella konferenser om Afghanistan. Jag kommer att säga på tisdag att det är klokt att ta first things first. Först ska vi klara av valkrisen, därefter ska vi försöka engagera de nya afghanska myndigheterna i en reformdia-

log, sedan ska vi diskutera vilken typ av internationella konferenser och andra möten som kan vara aktuella.

Det är vad som kan sägas för ögonblicket.

2008/09:45
11 september

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Det är ordförandeskapsuttalandet som är bekymrat över fusket.

Anf. 42 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det är ett EU-27-uttalande för att vara korrekt.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Okej. Ordförandeskapet on behalf of EU-27.

Uttalandet är utdelat och anmäls rent tekniskt. Sådana uttalanden gör ordförandeskapet utan att det kräver ett samråd i Sveriges riksdag. Detta anmäls för kännedom.

Vi pratar nu om diskussionen som ska vara på rådet.

Anf. 44 KERSTIN LUNDGREN (c):

Jag skulle vilja ha en kommentar av utrikesministern när det gäller internationella konferenser och liknande med tanke på det brev som sänts från Tyskland – Brown och Angela Merkel. Jag tror att också Frankrike var med i det sammanhanget.

Det vore intressant att höra om det är ett samagerande inom ramen för EU eller om det är ett uttryck för ett oenigt EU.

Anf. 45 ÅSA LINDESTAM (s):

Vi kan verkligen instämma i att läget i Afghanistan är oerhört skört. Det ser inte ut som om det på senare tid har gått framåt för landet. Jag hoppas också att det snart är klart vem som blir president och att det inte ska behöva väljas en gång till.

Jag funderar över flyganfallet som den tyske översten beordrade och de civila som dödades.

Hur kan Sverige här och nu driva något som gör att vi minimerar antalet civila dödsoffer? Om det fortsätter så här kommer vi inte att ha en chans att klara av de problem som uppstår i landet.

Anf. 46 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Svaret på den första frågan, om brevet, är: Nej, det var inte koordinerat. Det är ett unilateralt brev från deras sida, vilket kommer att bli föremål för en del diskussioner.

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Den andra frågan gällde flyganfall. Det konkreta fallet får vi vänta med att ha några synpunkter på – om vi nu ska ha några synpunkter på det – tills vi vet vad som faktiskt inträffade. Det är alltid svårt att veta. Det kommer medierapporter och så vidare.

Det är utredningar tillsatta. Vi kommer säkert att få tydligare besked om vad som inträffade. Men den generella frågeställningen är egentligen den riktiga, och det är ingen tvekan om, vilket vi sagt tidigare, att det faktum att man har haft så pass många civila offer har varit mycket illa. Det har hela tiden hävdats att talibanerna har offrat fler civila, men vi ska

inte riktigt ligga på samma moraliska nivå som talibanerna om vi ska vara de som på ett eller annat sätt kommer ut som vinnare ur den här politiska konflikten med dem.

Nu har den nya ledningen för ISAF sedan ett antal månader genomfört en mycket betydande förändring av de militära reglerna. Detta har lett till en kraftig nedgång i antalet civila offer. Man använder flygunderstöd mycket mer restriktivt med mycket hårdare regler än vad som tidigare var fallet, och diskussionen i det tyska fallet är huruvida dessa mycket hårda regler för flyginsatser respekterades fullt ut eller inte. Det får vi se hur det blir med det.

Man använder inte heller artilleri, det vill säga indirekt eld, på det sätt man gjorde tidigare. Detta har medfört att det till exempel i de stora operationerna i de södra delarna av landet – i Helmand och så vidare – med de amerikanska, brittiska, danska och estniska styrkorna för att ta de länder som är närmast konkret involverade i dem, praktiskt taget inte har varit några flyginsatser, praktiskt taget inga artilleriinsatser och praktiskt taget inga civila offer.

Däremot har det varit fler offer på den egna sidan, för detta innebär ju att de egna soldaterna går fram och konfronterar inte så mycket längre talibansoldater – de klassiska striderna har nästan upphört – utan det är förberedda bomber och sådant som man långsamt går fram och försöker röja.

Det är alltså mycket mer komplicerat från ISAF-utgångspunkt, men om vi tar det från politisk utgångspunkt är det ingen tvekan om att det har skett en betydande förändring till det bättre i det militära uppträdandet i Afghanistan, och det är mot bakgrund av de förändrade reglerna och det förändrade uppträdandet som diskussionen med utgångspunkt från de nya reglerna nu förs om just den här flyginsatsen var rätt eller fel.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Talarlistan ser därmed ut att vara genomgången, och jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga.

Vi går vidare till punkt 3, Iran, som förväntas diskuteras under middagen. Den frågan har också naturligtvis varit uppe förut. Även här var det ett uttalande i bilaga till Europeiska rådets slutsatser, och detta behandlade vi i juni med statsministern. Sedan var frågan uppe i nämnden den 24 juli inför Gaerc. Då fanns det stöd för regeringens angivna ståndpunkt inför fortsatta förhandlingar.

Nu ska vi lyssna och höra vad som har hänt sedan dess, vad vi kan göra åt det och så vidare.

Anf. 48 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det finns som jag nämnde nyss många aspekter på den iranska frågan som vi har anledning att bekymra oss för eller som kräver en hel handläggning.

Först har vi vad jag kallar de konsulära frågorna, det vill säga enskilda individer som vi försöker hjälpa. Det är framför allt Storbritannien och Frankrike som är i fokus i detta fall som vi samarbetar nära med. Vi har haft vissa framgångar men ännu inte så stora framgångar som vi skulle ha velat ha. Det har väl egentligen stannat upp just nu i Iran. Det

har i någon utsträckning samband inte bara med den politiska osäkerheten i landet utan också med ramadan och de effekter som detta får på praktiskt taget allting.

Det andra är den allmänna politiska situationen och situationen för mänskliga rättigheter där vi har haft anledning att reagera med viss skärpa, vilket vi har gjort i olika ordförandeskapsuttalanden och också demarcher, och vi kommer med all säkerhet att ha anledning att återkomma till detta. Jag tror inte att det finns några förutsättningar för en omedelbar radikal förbättring av den politiska situationen i Iran. De hårdföra delarna av regimen står starkare kortsiktigt men förmodligen svagare medelsiktigt och långsiktigt, men det är mer en förhoppning än vad det är en alldeles säker prognos, för det är en betydande osäkerhet vad gäller landets fortsatta politiska utveckling.

Den tredje frågeställningen är vad vi kan kalla den nukleära dossiern som är något bredare än bara nukleär. Det är försök till samtal som har pågått mellan framför allt Europeiska unionen och Iran under mycket lång tid, där vi har fått en förändring av den amerikanska inställningen genom Obamaadministrationen, vilket vi har välkomnat. De är nu med på att försöka åstadkomma ett diplomatiskt genombrott med Iran alldeles oavsett vilken regim det är. Där förekommer också olika typer av bakgrundsbuller vad gäller sanktioner och sådant som vi har att diskutera.

Jag har haft flera samtal med den iranske utrikesministern och understrukit för honom att det är viktigt att de kommer med någon typ av svar på prognoserna från 3+3. Det är EU-3 och sedan är det säkerhetsrådet, alltså Ryssland, Kina och USA. Ett sådant svar av någon typ har också infunnit sig för två dygn sedan eller något sådant, och det är nu föremål för analyser och diskussioner. Det svaret är inte av den arten att det löser alla frågor omedelbart, om jag uttrycker saken mycket försiktigt. Det var väl ingen som hade väntat sig det, men bara det att det har inkommit ett papper är en möjlighet som på ett eller annat sätt ska utnyttjas.

Detta kommer säkert att leda till en diskussion om möjligheten till förstärkta FN-sanktioner, om man anser att detta är nödvändigt, när vi träffas i New York i samband med FN:s generalförsamling. Om detta inte lyckas och om man finner anledning till detta längre fram blir det en diskussion huruvida det finns anledning att gå vidare med olika typer av autonoma sanktioner.

I bakgrunden ligger även den rapport som har kommit från IAEA vad gäller de iranska nukleära aktiviteterna. Den rapporten innehåller kanske inte så mycket nytt. Den kan tolkas både åt det ena och det andra hållet. Man kan säga att Iran inte har gjort några framsteg mot att respektera reglerna. Man fortsätter urananrikning. Den kan också framställas som att man har inte ökat på det sätt som fanns anledning att frukta att man kunde göra. Man har tillåtit vissa IAEA-aktiviteter när det gäller inspektion av både den reaktor man håller på att bygga, en möjlig plutonium-produktionsreaktor/tungvattenreaktor och när det gäller installation av övervakningsutrustning i anrikningsanläggningen i Natans.

Det här kommer att bli en informell diskussion som kanske är lite av förberedelse för de fortsatta diskussioner som blir ämnet när vi träffas i olika konstellationer i New York. Jag skulle tro att det inom loppet av de närmaste två veckorna – det är bara en prognos – kommer att bli någon typ av förhandlingskontakt mellan 3+3-konstellationen och Iran.

2008/09:45
11 september

Anf. 49 MARYAM YAZDANFAR (s):

Även jag har följt utvecklingen i Iran noggrant, och det senaste är att både nära medarbetare och familjemedlemmar till de så kallade reforminriktade presidentkandidaterna Karroubi och Mousavi har blivit arresterade. Vissa har i dagarna, tror jag, släppts ut, men andra sitter fortfarande fängslade. De officiella och inofficiella källor jag har kontakt med säger att det finns en risk för att de båda presidentkandidaterna också kommer att arresteras inom de närmaste dagarna.

Man kanske kan säga att läget har lugnat ned sig på gator och torg, men sakta, sakta ser jag någonstans att det yttersta ledarskiktet splittras, för ju hårdförare regimen blir desto fler hoppar också av från den hårdföra linjen. Där tror jag att man med både tyst och högljudd diplomati faktiskt kan påverka väldigt mycket.

Europarådet antog en skarp resolution i juni efter presidentvalet, och jag har med stort intresse följt regeringen och utrikesministern, hans blogg och så vidare och är ändå ganska förvånad över att ordalagen har varit milda. Jag undrar varför de har varit så milda, för jag har diskuterat Iranfrågan med utrikesministern tidigare och då sett att vi har haft en samsyn. Men jag tycker att det har varit förvånansvärt milda ordalag och ganska tyst från utrikesministern. Jag skulle gärna vilja veta anledningen till det. Det kanske finns någon fullkomligt naturlig förklaring till att det är bäst att göra på det sättet; jag vet inte.

Jag undrar också kring sanktioner, för det är klart att det är allvarligt när europeiska företag till exempel säljer avlyssningsutrustning som gör att oppositionella blir fängslade. Har man diskuterat sanktioner vidare? Har man diskuterat ekonomiska sanktioner, och hur ser utrikesministern på detta?

Anf. 50 JACOB JOHNSON (v):

Jag har en fråga när det gäller det nukleära spåret. Förs det någon diskussion om nukleärt spår i Israel i det här sammanhanget? Det är ju en del av den stora konflikten och det borde, tycker jag, föras ett resonemang till exempel vad gäller Israels innehav av kärnvapen.

Anf. 51 BODIL CEBALLOS (mp):

Jag är också inne på samma spår. I dag i TT-nyheterna kan vi läsa om Irans förhandlingsutspel. Bland annat står det att de eventuellt, enligt hörsägen, föreslår ett program för en global nedrustning av kärnvapen och att Ryssland tydligen tycker det här är intressant medan USA inte alls tycker det.

Jag skulle vilja höra en kommentar till det vi har läst i dag i TT.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Då har vi medieuppgifter igen. Varsågod, utrikesministern – om det som är på rådet alltså.

Anf. 53 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag som inte har läst TT.

För att börja med de mer övergripande frågorna: Jag tycker nog att vi, i anslutning till presidentvalet och vad som inträffade därefter, hade ett

språkbruk som var skarpare än vad något land eller någon annan konstellation hade. Vi låg betydligt mycket skarpare än till exempel USA i de uttalande som vi gjorde om vad som inträffade i Iran.

Vi har vid olika tillfällen återkommit både med demarcher och officiella uttalanden, senaste ett häromdagen om exakt det som nämndes, det vill säga att här börjar nu de mer hårdföra elementen i regimen att närma sig de oppositionella eller semioppositionella presidentkandidaterna också. Vi gjorde en offentlig markering mot detta. Jag tycker alltså att om man vidgar perspektivet lite från min blogg – jag säger detta ogärna men i alla fall – och tittar på den samlade uttalandepolitiken ser man nog att vi har haft en mycket stor tydlighet i denna del.

Vi har förenat detta med att ha en rätt intensiv dialog med dem. Jag har talat med den iranske utrikesministern. Det innebär inte att vi är politiska kompisar på något sätt, men så är det ju. Inom diplomatin får man tala med många människor. Jag har talat med honom ett rätt stort antal gånger för att försöka lösa olika konkreta problem och också för allmänna politiska diskussioner.

Om detta leder till någonting kan man ha mycket delade meningar om. Jag ska inte ha några förväntningar eller förhoppningar i den delen, men det är viktigt för att kunna lösa konkreta fall, och det är också viktigt att i alla fall delvis veta hur de tänker. Jag delar den allmänna bedömningen att jag tror att de hårdföra elementen är kortsiktigt starkare, men detta försvagar regimen på lite sikt.

Vi ser nu att de vi nu kallar oppositionella är personer som var ledande personer i regimen för inte så länge sedan. Det här har vi sett förr i andra fall. Så här kan det inte pågå hur länge som helst, samtidigt som de håller på att förlora mycket stora delar av sin politiska bas i landet och samtidigt som de förlorar en hel del av sin legitimitet externt.

Jag såg under efterspelet till presidentvalet på al-Jazira och såg deras täckning av vad som inträffade i Teheran. Från PR-utgångspunkt var den nästan lika illa som täckningen av det israeliska kriget mot Gaza, och det är klart att vi vet vilken effekt det hade på den allmänna opinionen. Jag tror att den iranska legitimiteten i den mån den fanns i den vidare islamiska världen påverkades på ett synnerligen negativt sätt av det som inträffade. Det är klart att de är medvetna om detta. Vi kan bara avvakta och se vad detta kommer att leda till.

Den israeliska frågan finns på andra dagordningar, skulle jag vilja säga. Jag bedömer det som rätt sannolikt att Iran vill släppa in oss i en dialog om Israel. Men att vi skulle vara intresserade av att föra en dialog om Israel med Iran är inte så sannolikt. Det borde vi inte vara, för det leder ju fel på alla möjliga sätt.

Däremot är det klart att vi skulle önska att man kunde gå mot ett kärnvapenfritt Mellanöstern på ett eller annat sätt. Detta är nu föremål för diskussion i IAEA och kommer säkert upp i FN:s generalförsamling på ett eller annat sätt. Frågan är som bekant inte alldeles okomplicerad.

Vad gäller det iranska papperet som kom häromdagen är det mycket allmänt hållet. Det är kanske inte så förvånande – i alla fall förvånar det inte mig. Jag hade inte förväntat mig så mycket annat, men jag tycker att det är bra att de har kommit med ett svar. Det innehåller några formuleringar som kan göras till utgångspunkt för en diskussion för att se om man med utgångspunkt från dem kan föra frågan vidare, men det ger inte

svar på de avgörande frågeställningar vi har haft angående det iranska nukleära programmet. Det var heller inte att vänta att det skulle ske i det här sammanhanget. Det sker mer inom den mer tekniska dialogen inom ramen för IAEA, och den fortsätter ju. Den handlar rätt mycket om den så kallade historiska dossiern. Vad var det som faktiskt pågick före 2003? Vi är så övertygade man kan vara om att det förelåg ett vapenprogram som iranierna icke har velat vidgå. Jag anser dock att man kan säga att det fanns ett vapenprogram före 2003.

Om det har förekommit ett vapenprogram därefter därom kan de lärde strida. Informationen är tvetydig. Däremot är det alldeles uppenbart att de skaffat sig en kapacitet som gör att de snabbare än vad som tidigare var fallet kan gå vidare till ett vapenprogram om ett sådant beslut fattas – för den händelse det inte redan är fattat.

Det är för att skapa säkerhet i dessa frågor som vi vill ha en överenskommelse med Iran som också innebär förstärkta internationella inspektioner, det vill säga att det så kallade IAEA:s tilläggsprotokoll ska tillämpas fullt ut i det iranska fallet. Det skulle skapa betydande spärar för Iran att gå vidare, och vi skulle kunna se om de gick över till ett militärt program. Jag hävdar att vi nog ser det rätt tydligt redan i dag, men det skulle bli en starkt ökad säkerhet i frågan.

Anf. 54 MARYAM YAZDANFAR (s):

Utrikesministern svarade inte på min fråga om sanktioner.

Anf. 55 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Nej, det gjorde han inte. Det var fel av utrikesministern. Han får krypa till korset.

Det finns sanktioner beslutade av FN som har att göra med den nukleära frågan. Det förekommer en diskussion om man ska gå vidare med sanktioner. Det är enbart relaterat till den nukleära frågan. Jag ser inga förutsättningar för att gå vidare med en sanktionsdiskussion relaterat till andra frågor än den nukleära.

Man kan i och för sig säga att man kan vidga tillämpningen av sanktioner till sådant som ligger utanför det nukleära för att uppnå ett genombrott i de nukleära frågorna. Detta tillhör de frågeställningar som kommer att diskuteras relativt intensivt under hösten. Det kommer säkert att diskuteras i Bryssel på måndag kväll också.

Anf. 56 MARYAM YAZDANFAR (s):

Då vill jag bara göra en kommentar till detta med nukleära frågor kontra MR-frågor. De signaler jag får från oppositionella krafter inne i landet är att det känns ganska svidande att omvärlden tar en sådan stor ansats med sanktioner och jobbar brett och skarpt med de nukleära frågorna medan MR-frågorna alltför ofta hamnar i skymundan. Det kan inte vara så att liv utanför Iran är mer värda än liv inne i Iran.

Regimen genomför dagligen övergrepp mot sin egen befolkning. Det talas om upp emot 500 dödade i iranska fångelser efter demonstrationerna. Det får inte vara så att strategin gällande de nukleära frågorna är solklar medan man svävar på målet när det gäller frågan om de mänskliga rättigheterna. Dessa två frågor måste följas åt. Vi måste visa från

Anf. 57 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag håller med om detta och menar att vi är solklara i dessa frågor. Tittar man på olika uttalanden är det ingen tvekan om det. Sedan är det ett dilemma – det har vi på många ställen i världen – att vi måste umgås med regimer som vi tycker genuint illa om för att kunna lösa andra delar av den internationella agendan.

I det iranska fallet gäller det framför allt den nukleära agendan. Vi har andra agendor med Iran också, men den nukleära agendan är den dominerande. Skulle vi få en situation där vi får kärnvapen över halva Mellanöstern kan vi vara rätt säkra på att även om vi som sitter här har rätt goda möjligheter att leva ett liv där kärnvapen inte kommer till användning ökar det högst markant sannolikheten för att våra barn kommer att leva i en värld där kärnvapenkriget är en realitet. Det är något man måste ha på dagordningen.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar vi dagens diskussion. Vi har säkert anledning att återkomma även till detta, men för i dag finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga.

Vi går vidare till punkt 4, Södra Kaukasien, som bland annat berörs av det östliga partnerskapet. Det har vi diskuterat förut vid ett antal tillfällen. Jag har noterat rent formellt att det var den 20 februari, men nog känns det som att vi har nämnt den frågan ett antal gånger sedan dess. Det görs även i ordförandeskapsprogrammet. Även denna fråga är en diskussionspunkt.

Anf. 59 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Vi har som sagt diskuterat detta vid åtskilliga tillfällen. Vad som är aktuellt är att vi vill inleda en diskussion om hur vi ska gå vidare med politiken gentemot södra Kaukasien i dess helhet. Det handlar om att inom ramen för det östliga partnerskapet och grannskapspolitiken gå vidare med associationsavtal med alla tre länder och börja förbereda marken för detta.

Detta är inte alldeles okomplicerat. Å ena sidan vill vi ha en politik för regionen i dess helhet; det är så pass många frågor som förenar respektive skiljer länderna åt. Låt mig bara nämna Nagorno-Karabach-konflikten mellan Armenien och Azerbajdzjan.

Samtidigt är förutsättningarna för att gå vidare med ett konkret associationsavtal mycket skilda mellan de olika länderna. I Georgien är vi förmodligen redo för det. I Azerbajdzjan har vi en MR-situation som är av en helt annan karaktär; det finns ingen demokrati värd namnet där. Samtidigt är Azerbajdzjan den dominerande ekonomin och den dominerande politiska aktören i området.

Det vi ska göra på mötet på tisdag är att ha en diskussion om ett orienteringspapper som i stort sett säger att vi måste start to get our act together vad gäller politiken för södra Kaukasien. Vi måste börja förbereda förhandlingsmandat för regionen i dess helhet. Därefter börjar vi ta

fram mandaten successivt för de länder som är redo – självfallet med Georgien som början men utan att sända signalen till Azerbajdzjan att vi lastar av dem. Vi sänder signalen till Azerbajdzjan att de också kan vara med men att de inte är redo än.

Detta har sin betydelse i Nagorno-Karabach-sammanhanget. Det är en besvärlig konflikt där vi nu har en öppning – som inte relaterar direkt men i alla fall – mellan Turkiet och Armenien. Det är en normalisering som vi stöder mycket starkt. Denna normalisering skulle stå på betydligt säkrare mark om vi samtidigt kunde få framsteg när det gäller Nagorno-Karabach-konflikten. Det torde i sin tur underlättas om vi får ett tydligare perspektiv vad gäller europeiskt samarbete också för Azerbajdzjan.

Anf. 60 BODIL CEBALLOS (mp):

Det är tre länder med helt skilda kulturer. Deras relationer till sina grannar är också skilda åt. Samtidigt tror jag att det ligger en fara i att låta något land gå före, vilket vi gör med Georgien. Det är viktigt att man visar att det är ett partnerskap för alla och att alla har samma möjligheter. Nu kommer det att bli så att de andra känner sig förfördelade; jag är nästan hundra procent säker på det.

Ministern sade att MR-situationen är under all kritik i Azerbajdzjan. Jag kan tala om att vi skickar tillbaka flyktingar därifrån.

Anf. 61 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det är precis detta som är dilemmat. Vi vill ha en politik för regionen i sin helhet. Vi vill knyta den i sin helhet närmare Europeiska unionen – också för att vi tror att detta är ett sätt för länderna att klara av en del av de problem som de har mellan sig. De är som sagt oerhört olika på alla möjliga och omöjliga sätt, men de är väldigt beroende av varandra. Armenien är i dag helt och hållet beroende av Georgien för all sin handel, kommunikation och alla sina kontakter inklusive flygförbindelser eftersom man måste utnyttja georgiskt luftrum, och den azeriska exporten av olja och gas sker via georgiskt territorium.

Vi har ett intresse av att utnyttja EU:s inflytande för att vara konflikt-förebyggande och samarbetsfrämjande. Samtidigt har vi i vår politik en viss konditionalitet vad gäller demokrati och politisk utveckling. Vi vill utnyttja våra möjligheter också för att främja demokrati och politisk utveckling. Därför har vi hamnat i det besvärligt kalibrerade läget att vi förbereder associationsavtal med alla tre, vi sänder signalen om en södra Kaukasienpolitik för alla tre, men inser samtidigt att den som har kommit längst måste kunna komma först i kön.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Då är dagens diskussion avslutad i denna fråga. Även den återkommer säkert, men jag sammanfattar med att vi ger stöd till regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga.

Väl pålästa ledamöter noterade inför mötet att det stod Sri Lanka efter södra Kaukasien. Det gör det inte längre, för den punkten är struken, om jag är korrekt underrättad.

Under punkten Övriga frågor är det inget särskilt anmält från andra länder. Är det något utrikesministern vill säga där?

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Dem kommer jag till alldeles strax. I anslutning till Gaercmötet avhålls det ministerkonferens EU–Centralasien och samarbetsråd EU–Uzbekistan. Detta är informationspunkter för vår del. De leds av det svenska ordförandeskapet men är inte rådsbeslut med samrådsplikt och sådant. Om utrikesministern vill säga något om dem av informationskaraktär så får han det.

Anf. 65 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Kort kan jag säga att detta är en konferens med utrikesministrarna från de fem centralasiatiska länderna. Samtliga kommer utom Kazakstans utrikesminister som avgick häromdagen. Efterträdaren kommer inte, utan i stället kommer vice utrikesministern.

Vi har haft en dialog med dessa länder sedan ett antal år tillbaka som faktiskt är av intresse. Vi har MR- och demokratifrågor att diskutera, inte minst med Uzbekistan. Vi har också andra samarbetsfrågor som är viktiga. Det här är en del av världen som hänger lite i en konkurrenssituation mellan framför allt Ryssland och Kina. De sätter därför visst värde på den europeiska kontakten.

EU är ingen ledande politisk aktör i Centralasien, det ska vi inte göra oss några illusioner om, men vi är delvis en balanserad och kompletterande faktor till det ryska och till det tilltagande betydelsefulla kinesiska i detta sammanhang.

Vi har kanske lite större trovärdighet när vi diskuterar de olika miljö- och vattenfrågor som är alldeles dominerande för dessa länder, även om det bokstavligen i vissa fall är minerad mark hur man ska gå fram i dem. Jag tror att diskussionen i dessa frågor kommer att vara rätt dominerande när vi träffar dem, på samma sätt som det har varit vid tidigare tillfällen.

Vi har andra frågor som vi har anledning att diskutera med dem, inte minst Afghanistan. Det gäller både logistikfrågor och transportfrågor. Man ska inte glömma att tadzjiker och uzbeker är en väsentlig del av Afghanistan och att de ibland har saker och ting att berätta.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen. Kvar på agendan står nu bara godkännande av A-punktslistan. Det gör vi i eftermiddag, men på A-punktslistan står dels övervakning av Bulgarien och Rumänien, dels uttalanden om Sudan och Honduras. Det finns också som vanligt ytterligare ett antal frågor. Om utrikesministern eller någon av ledamöterna vill säga något eller ställa frågor om de utrikespolitiska A-punkterna går det naturligtvis bra här och nu.

Anf. 67 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag vill säga något kort om detta, för det bör nämnas. Vi har övervakningsmekanismen, Cooperation and Verification Mechanism, i Rumänien och Bulgarien. Den har väl nämndens ledamöter följt. Den förlängs nu.

Vi har nu kommit in i en situation där jag tror att både Rumänien och Bulgarien uppfattar det som – de var ju mycket besvärade av detta inledningsvis – bra att den faktiskt finns. Det blir alltså en förlängning av övervakningsmekanismen i harmoni för att hjälpa dem.

De har gjort en del framsteg, men om ni läser papperet ser ni att det är alldeles uppenbart att det återstår rätt mycket att göra. Då är den där mekanismen bra att ha.

Sedan är det två uttalanden. Det första handlar om Honduras. Situationen där är i allt väsentligt bekant. Det vi gör här är egentligen bara att säga det vi har sagt tidigare men att säga det i form av ett uttalande från ministerrådet.

Det förekommer fortfarande rätt intensiva förhandlingsansträngningar inom ramen för den amerikanska samarbetsorganisationen OAS. Vi har kontakter direkt med OAS. Vi har också haft kontakter med president Arias som ledde arbetet innan han fick svininfluensa – han lär ha återkommit från svininfluensan – men också med länder som Mexico och Kanada som är väsentliga i sammanhanget.

Det har väl varit en del framsteg, men vi är ännu icke där. Därför görs detta uttalande.

Det andra uttalandet gäller situationen i Sudan. Jag tror inte att det innehåller några nyheter för nämndens ledamöter vad gäller den politiska inriktningen. Möjligen skulle jag kunna säga så här: Skulle man göra en riktigt sannfärdig beskrivning av läget i Sudan skulle det kanske målas i något dystrare färger än vad som är möjligt att göra i ett offentligt uttalande.

Det gäller mindre Darfursituationen, som är eländig i sig, och mer så att säga statsbyggande och stabilitetssituationen i södra Sudan, också i ljuset av att vi på ett eller annat sätt går mot val 2010 – det finns betydande frågetecken om detta kommer att vara möjligt – och sedan en folkomröstning om landets framtid 2011, som mycket väl kan leda till att landet splittras, med nuvarande tendens dessvärre i väsentligt fler delar än två.

Det är klart att det är ett bekymmersamt afrikanskt scenario som ligger framför oss, dock något efter det svenska ordförandeskapet, kan möjligtvis tilläggas.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Då är det alltså rent tekniskt så att de här uttalandena är lite finare än dem vi pratade om förut, eftersom det här är rådsslutsatser. Det är därför de står på A-punktlistan och alltså är föremål för beslut och därtill hörande samråd, om man vill det.

Anf. 69 BODIL CEBALLOS (mp):

Jag har nyligen skickat in en fråga just om Honduras till utrikesministern som jag förhoppningsvis snart får svar på. Det handlar om att ett organ inom EU har föreslagit att man ska återuppta vissa förhandlingar med hela Centralamerika, inklusive Honduras, om ett associationsavtal.

Jag tycker att de här rådsslutsatserna tyder på att man inte kommer att tillåta några sådana saker.

Jag tror att det är oerhört viktigt att vi ger en kraftig signal till länderna i Latinamerika, inte bara till Honduras, om att tiden för statskupper är

över och att vi absolut inte på något sätt kan närma oss en regim som har betett sig på det här sättet.

Av slutsatserna att döma verkar vi vara inne på samma linje. Men jag tycker att det är viktigt, för Latinamerika är inte en helt stabil kontinent även om det är hyfsat stabilt.

Anf. 70 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag tror att vi är inne på samma linje i dessa frågor. Det är viktigt att reagera.

Det här var ju inte en militärkupp eller statskupp i klassisk mening. President Zelaya befann sig, lindrigt uttryckt, i utkanten av konstitutionen>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<. Men man tar inte militären och sätter presidenten på ett plan och skickar ut honom ur landet. Det gör man inte. Det är dåligt för Honduras, men framför allt riskerar det att sända en signal, om man tolererar detta.

Det är mot bakgrund av det som omvärldens och de afrikanska ländernas reaktion har varit så stark och så enig och som vi från EU:s sida har sett det som viktigt att ge detta vårt stöd.

Jag ska ärligt säga att jag inte tycker att vi har spelat någon mer aktiv roll i detta. Det har inte heller varit vår strävan. Vi tycker nämligen att regionala samarbetsorganisationer i princip är bra. Har OAS en process är EU:s roll, tycker jag, att stödja OAS process snarare än att lägga sig i och försöka åstadkomma någonting själv.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen i dag. Godkännandet ligger som sagt utanför sammanträdet.

Då är vi mig veterligen klara med agendan inför Gaercmötet. Är det något ytterligare inför rådet som utrikesministern vill dela med oss?

Anf. 72 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag kan nämna en sak som ligger lite utanför detta.

Vi har ett svenskt ordförandeskap som förändrar saker och ting. Bland annat förändrar vi i fråga om när sammanträdena ska äga rum, vilket leder till lite tumult.

Det har varit på ett visst sätt i Bryssel sedan i stort sett biblisk tid. Nu lägger vi om mötena. I stället för att få in allting på måndagen börjar vi på måndagseftermiddagen. Det innebär att folk som kommer från mer avlägsna länder kan resa på måndagen. De behöver inte förstöra söndagen.

Då börjar vi med de allmänna frågorna, vilka i det här fallet är vad vi kan kalla Ceciliafrågorna. Vi glider sedan över till utrikesfrågorna. Vi har en middag för utrikesministrarna som är informell där vi koncentrerar oss på en fråga i stället för på flera frågor.

Sedan börjar vi tidigare på tisdagen, kl. 9.00. Därmed har vi så att säga fyra timmar för utrikesfrågorna, vilket är mer tid än vad vi någonsin har haft tidigare. Därefter är det inte lunch, det vill säga då kan vi övergå till andra möten.

Det här är ett arrangemang som de flesta tycker är betydligt mycket bättre, fast det återstår att se. Vi har en del problem – det har man alltid – så till vida att det finns en del länder som har regeringssammanträden på

2008/09:45
11 september

2008/09:45
11 september

tisdagar, så att utrikesministrarna får vara frånvarande från regerings-sammanträdena. En del utrikesministrar välkomnar det – nej, det säger jag inte. Det är klart att detta ställer till en del problem, men det följer den modell som Ekofin har som också sammanträder på tisdagar.

Vi ska experimentera oss fram till lite nya mötesformer. Det är inte sagt att det här sitter alldeles i sten, utan under hösten ska vi experimentera oss fram till lite bättre mötesformer, så att vi får mer tid för reella överläggningar mellan utrikesministrarna. Det tycker alla att vi faktiskt behöver.

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Spännande! Då önskar vi utrikesministern lycka till både i denna och andra frågor på rådet.

Vi tackar utrikesministern och hans medarbetare för i dag.

Innehållsförteckning

2008/09:45
11 september

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 CHRISTINA AXELSSON (s).....	1
Anf. 3 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	2
Anf. 4 CHRISTINA AXELSSON (s).....	2
Anf. 5 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	2
Anf. 6 BÖRJE VESTLUND (s)	2
Anf. 7 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	2
Anf. 8 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 9 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	3
Anf. 10 JACOB JOHNSON (v)	3
Anf. 11 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	3
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 13 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	4
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 15 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	6
Anf. 16 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 17 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	6
Anf. 18 CARINA OHLSSON (s).....	7
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 20 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	8
Anf. 21 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	9
Anf. 22 JACOB JOHNSON (v)	10
Anf. 23 ULF HOLM (mp).....	10
Anf. 24 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	10
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 26 JACOB JOHNSON (v)	12
Anf. 27 ULF HOLM (mp).....	12
Anf. 28 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	12
Anf. 29 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 30 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	13
Anf. 31 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 32 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	13
Anf. 33 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	13
Anf. 34 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	14
Anf. 35 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	14
Anf. 36 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	14
Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 38 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	15
Anf. 39 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 40 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	15
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 42 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	17
Anf. 43 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 44 KERSTIN LUNDGREN (c).....	17
Anf. 45 ÅSA LINDESTAM (s).....	17
Anf. 46 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	17
Anf. 47 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 48 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	18

Anf. 49	MARYAM YAZDANFAR (s)	20
Anf. 50	JACOB JOHNSON (v)	20
Anf. 51	BODIL CEBALLOS (mp)	20
Anf. 52	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 53	Utrikesminister CARL BILDT (m)	20
Anf. 54	MARYAM YAZDANFAR (s)	22
Anf. 55	Utrikesminister CARL BILDT (m)	22
Anf. 56	MARYAM YAZDANFAR (s)	22
Anf. 57	Utrikesminister CARL BILDT (m)	23
Anf. 58	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 59	Utrikesminister CARL BILDT (m)	23
Anf. 60	BODIL CEBALLOS (mp)	24
Anf. 61	Utrikesminister CARL BILDT (m)	24
Anf. 62	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 63	Utrikesminister CARL BILDT (m)	25
Anf. 64	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 65	Utrikesminister CARL BILDT (m)	25
Anf. 66	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 67	Utrikesminister CARL BILDT (m)	25
Anf. 68	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 69	BODIL CEBALLOS (mp)	26
Anf. 70	Utrikesminister CARL BILDT (m)	27
Anf. 71	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 72	Utrikesminister CARL BILDT (m)	27
Anf. 73	ORDFÖRANDEN	28